

Onderzoeksjournalistiek in Nederland en Vlaanderen anno 2022

Een overzicht van de eerste bevindingen van een
survey onder onderzoeksjournalisten

Universiteit
Leiden

KU LEUVEN

Alexander Pleijter

Michael Opgenhaffen

KU LEUVEN

**Universiteit
Leiden**

svdj

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

ADESSIUM
FOUNDATION

**vereniging
van onderzoeks-
journalisten**

Opzet van het onderzoek

1. Inventarisatie
2. Interviews
3. Survey

Respons

- 182 onderzoeksjournalisten
- Vlaams (Belgisch): 16%
- Nederlands: 84%
- Gemiddelde leeftijd: 43 jaar
- 60% lid van de VVOJ

Tevredenheid netwerkactiviteiten VVOJ

- Goed zoals het is: 66%
- Mag vaker: 33%

Tevredenheid kennisverbreding door VVOJ

- Goed zoals het is: 55%
- Mag vaker: 44%

Tevredenheid over zichtbaarheid van de VVOJ in het publieke debat over journalistiek

- Goed zoals het is: 43%
- Mag vaker: 53%

VVOJ-congressen

- 64% bezocht VVOJ-congres
- Cijfers:
  - Kwaliteit congres: 7,6
  - Organisatie: 7,7
  - Netwerkmogelijkheden: 8,0
  - Toegangsprijs: 6,2

Waarom niet naar VVOJ-congres?

- Nooit van gehoord
- Geen tijd voor
- Toegangsprijs

Onderzoeksjournalistiek in Nederland en Vlaanderen anno 2022

Overhandiging aan Youssef Louakili, directeur Media en
Creatieve Industrie van OCW

Alexander Pleijter

Michael Opgenhaffen

Lokale onderzoeksjournalistiek

Geografische focus (meerdere antwoorden mogelijk)

Nationaal 77%

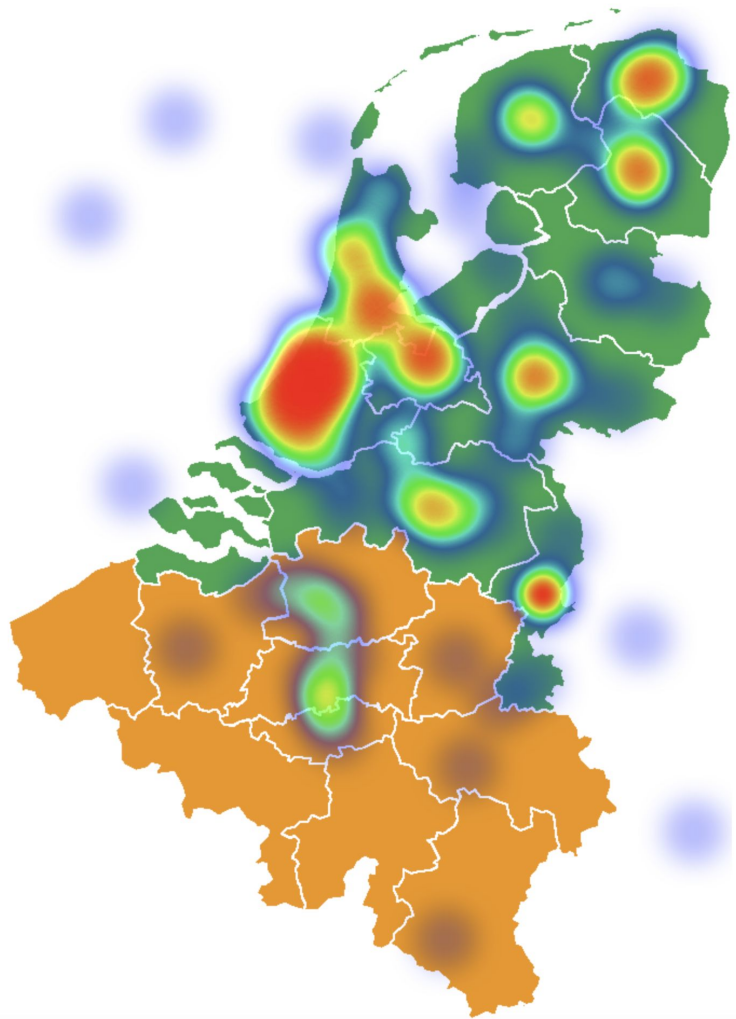
Regionaal 35%

Lokaal 15%

Internationaal 31%

Focus op regionaal en lokaal

	Totaal	Waarvan exclusief	Waarvan niet exclusief
Regionaal	60 (35%)	21	39
Lokaal	25 (15%)	6	19

Er lijken nauwelijks echt lokale onderzoeksjournalisten te zijn in delen van Vlaanderen en Nederland.

- Is dat erg?
- Hoe lossen we dat op?

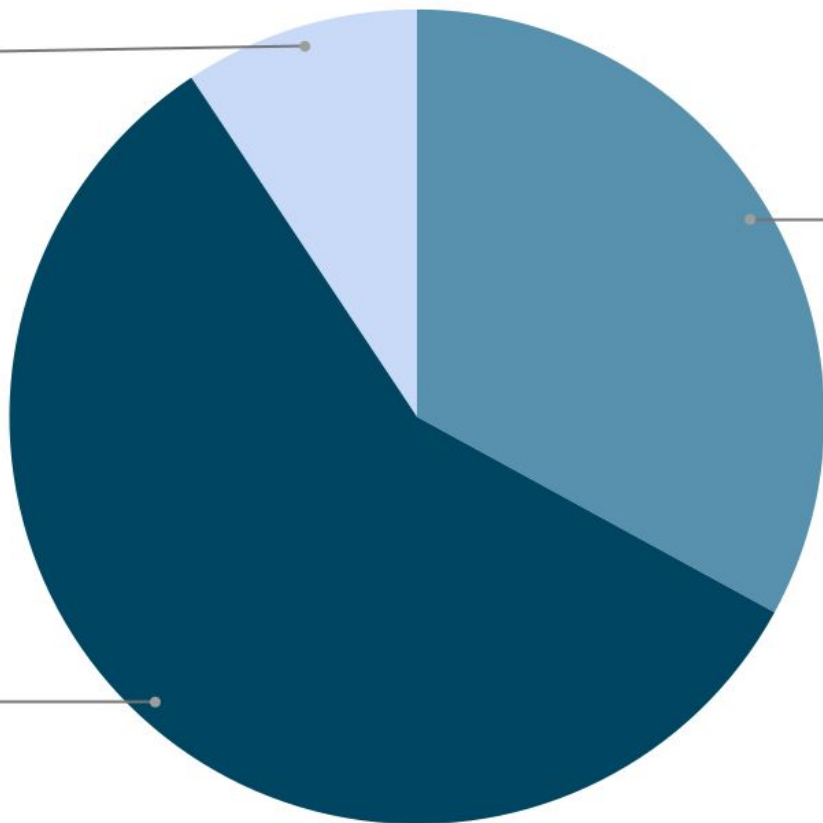
Freelance onderzoeksjournalisten

Arbeidssituatie

Anders

9,3%

Freelance

33,0%

Dienstverband

57,7%

Vergoeding freelance producties

- Mediaan arbeidstijd: 106 uur
- Mediaan vergoeding: 3000 euro
- Per uur: 28 euro

Freelancers zijn een voornamelijk pijler in de onderzoeksjournalistiek.

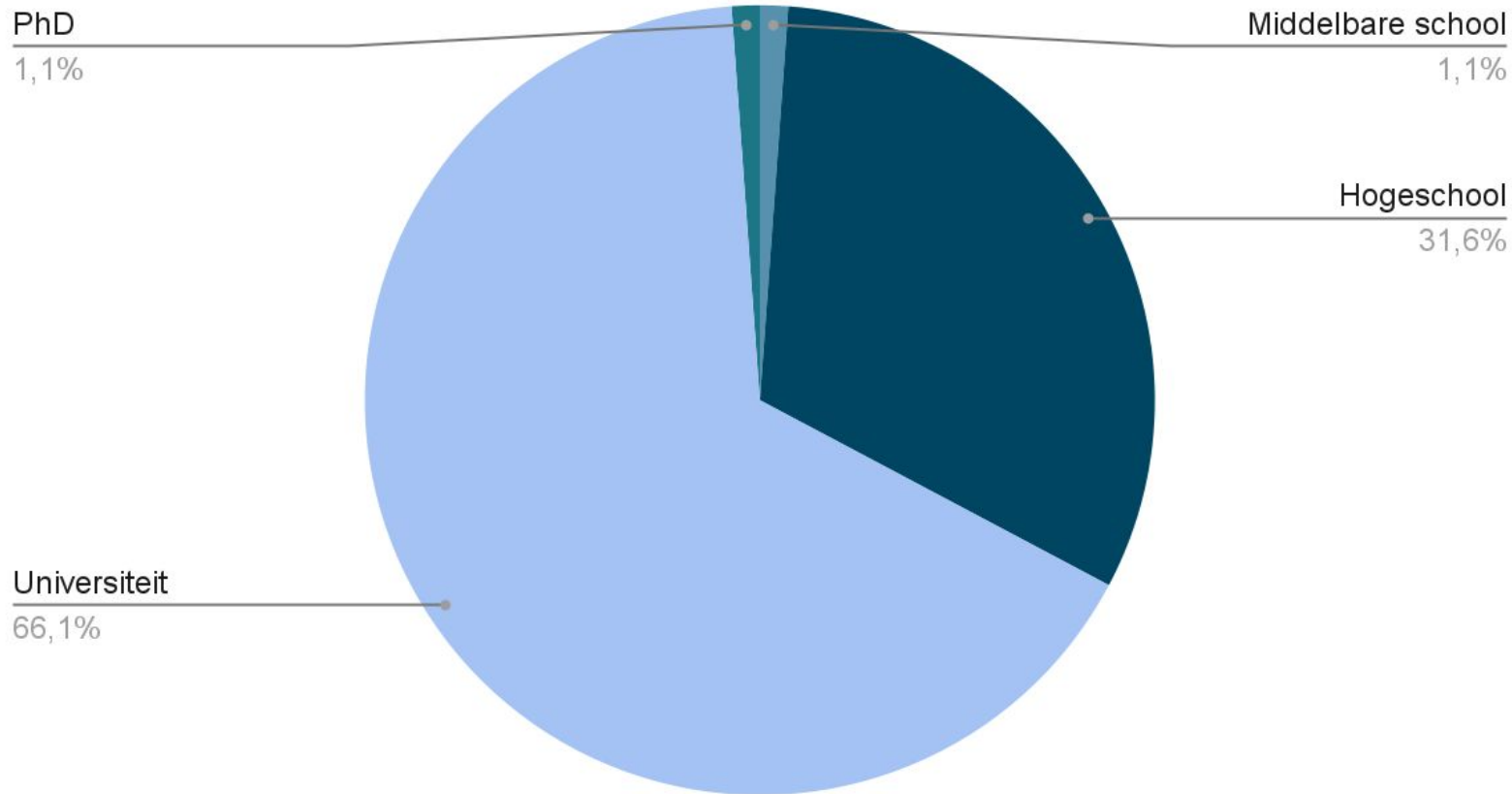
- Is dat wenselijk of niet?

Gemiddeld freelance uurtarief van 28 euro voor onderzoeksjournalistieke projecten.

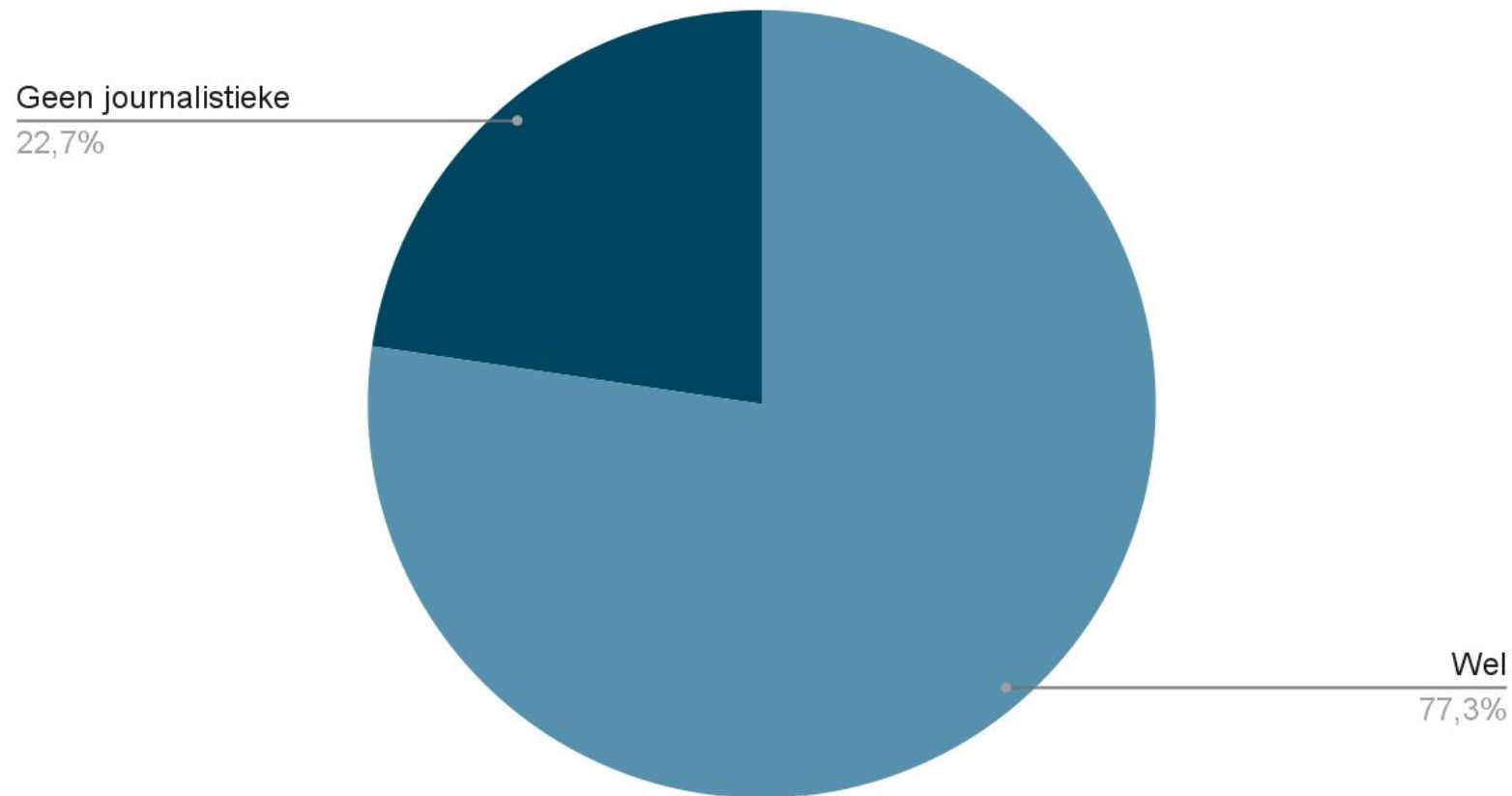
- Waarom zo'n karige beloning voor journalistiek die als zo belangrijk wordt gezien?

Scholing en vaardigheden

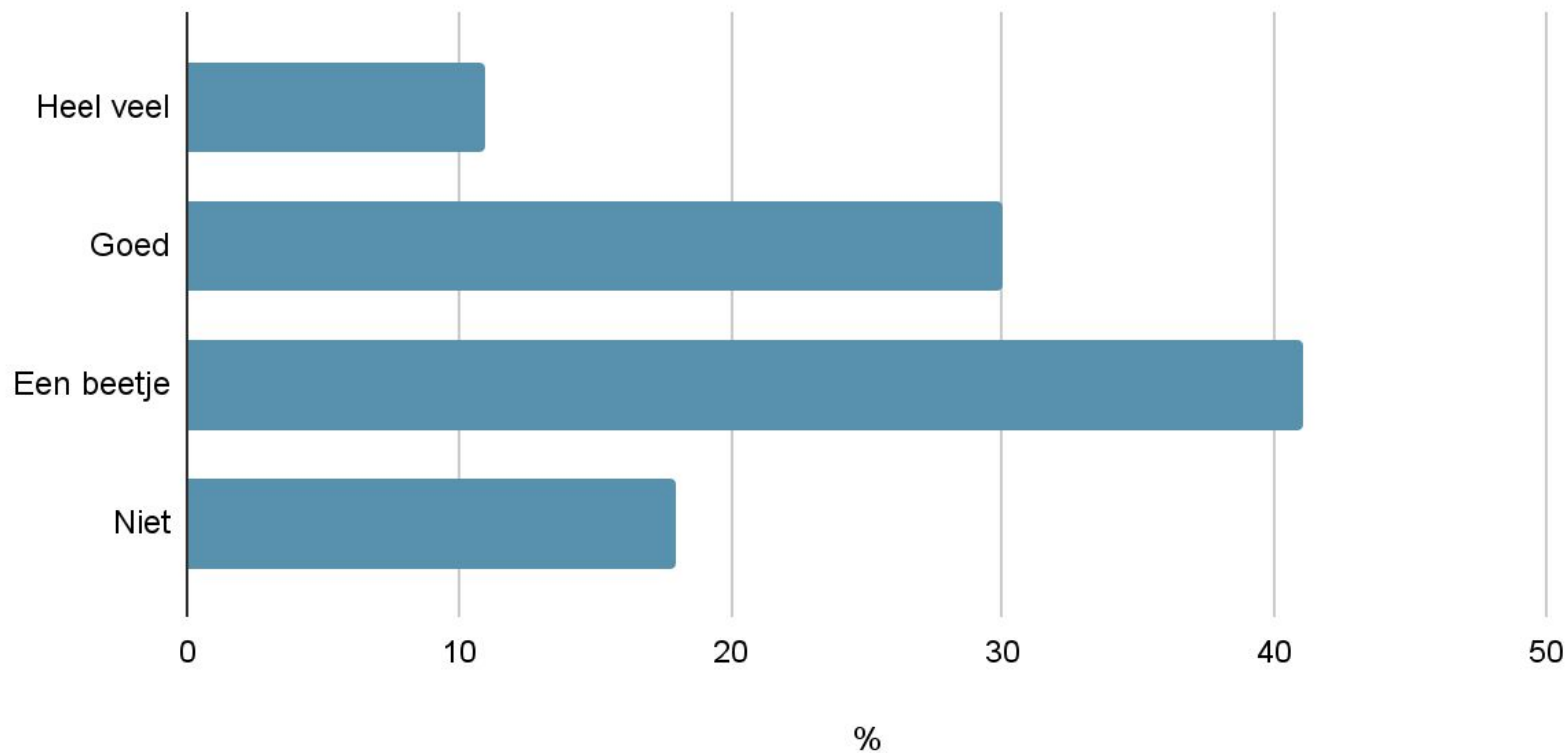
Hoogst genoten opleiding

Wel of geen journalistieke opleiding gevolgd

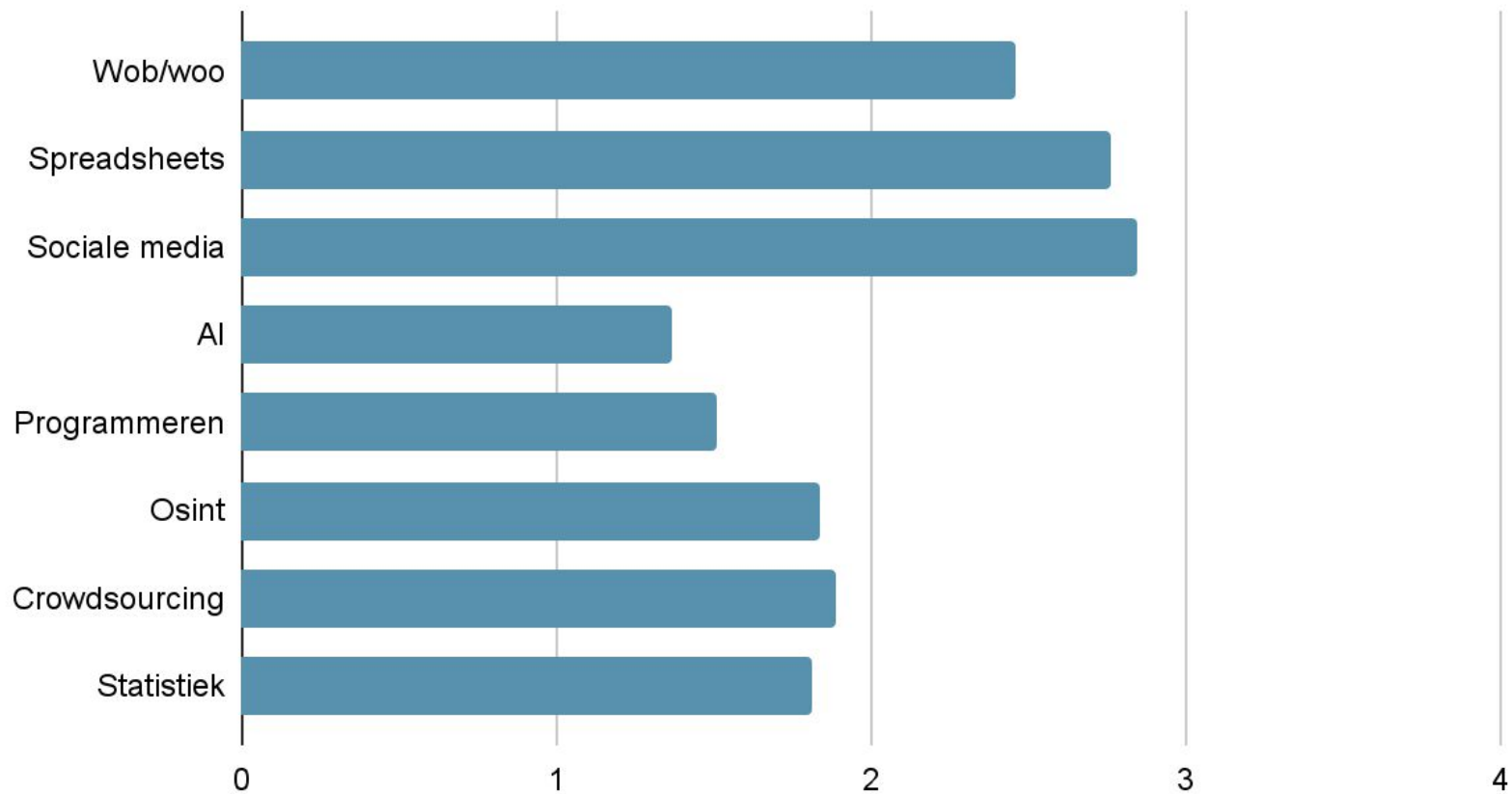

Mate waarin opleiding geholpen heeft voor onderzoeksjournalistiek werk

Gebruik technieken en tools

40%: er is nood aan extra opleidingsmogelijkheden

- Osint
- Datajournalistiek
- Online research

Onderzoeksjournalisten zijn tevreden over hun digitale vaardigheden, maar osint, ai, programmeren en statistische programma's gebruiken doen de meeste niet.

- Zouden onderzoeksjournalisten over meer geavanceerde digitale skills moeten beschikken?

Subsidies en fondsen

Externe financiering

- 47% kreeg afgelopen 5 jaar geld uit een fonds
- Noodzakelijk: ruim 80%
- Opnieuw aanvragen: 62%

Externe financiering

- Onafhankelijkheid in het geding?
  - Nee: 40%
  - Ja: 20%

Veel onderzoeksjournalisten maken gebruik van externe financiering via fondsen.

- Is dat positief of negatief?
- Kan de onderzoeksjournalistiek ooit zonder subsidie?

Diversiteit in de onderzoeksjournalistiek

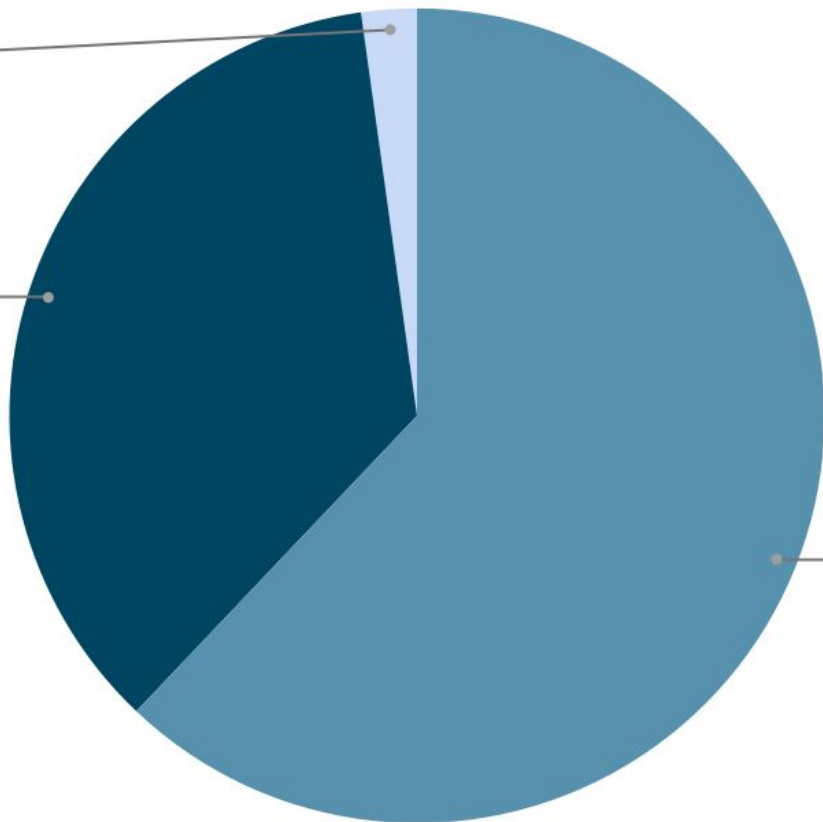
Gender

Onbekend

2,2%

Vrouwen

35,7%

Mannen

62,1%

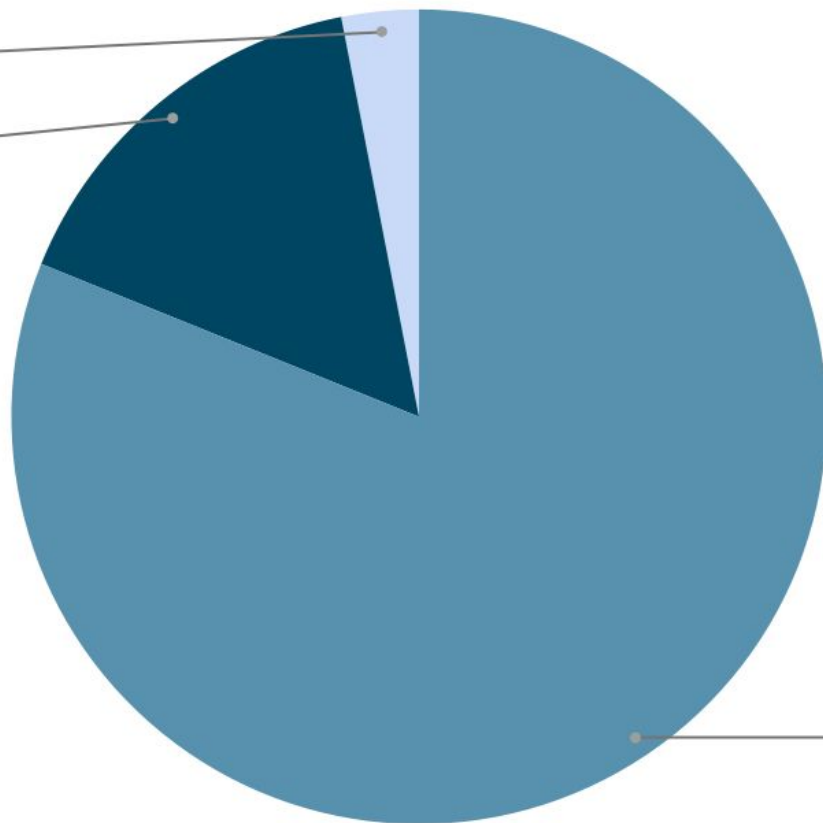
Geboorteland

Ander land

3,1%

België

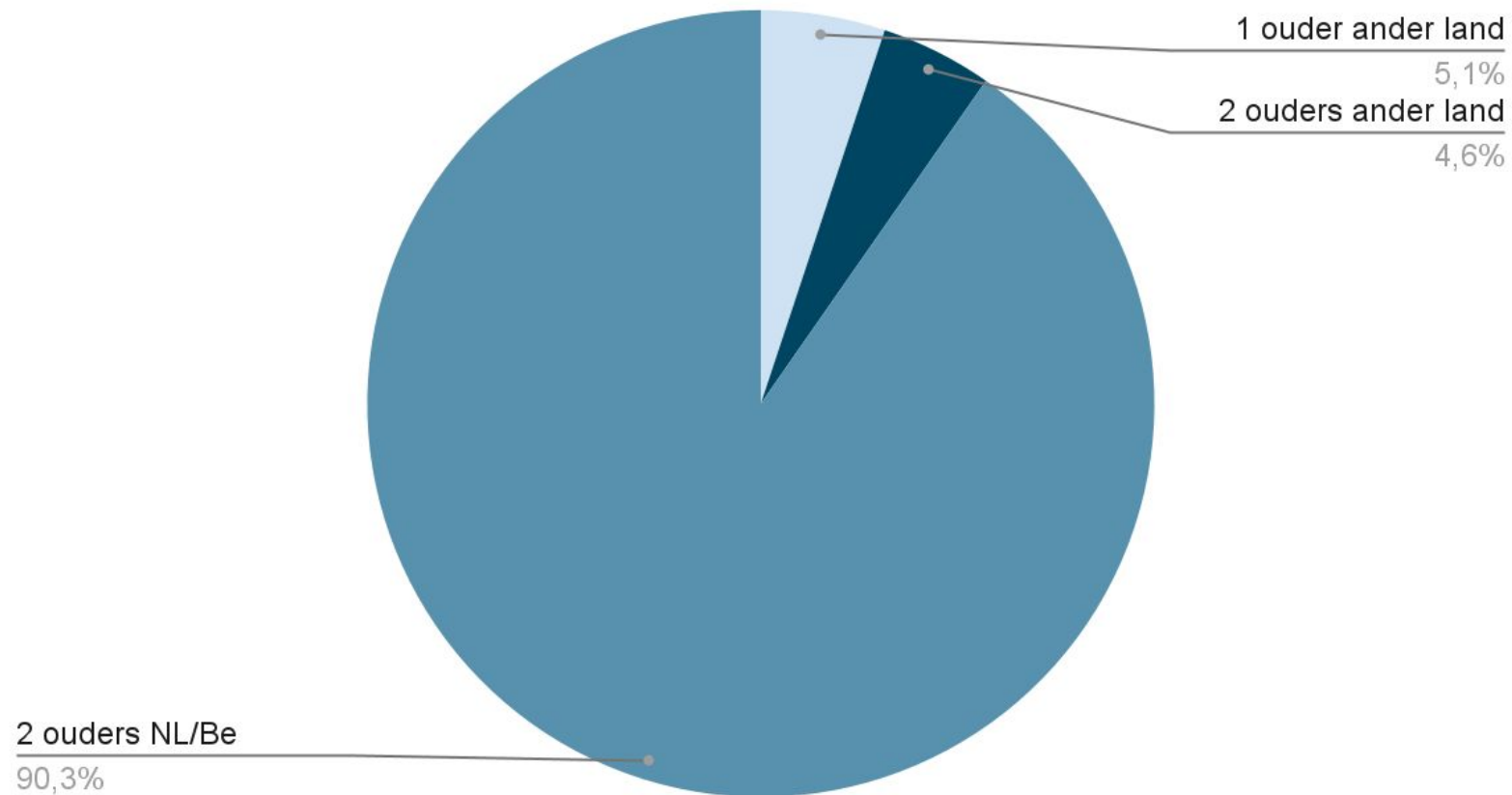
15,8%

Nederland

81,1%

Geboorteland ouders

Politieke oriëntatie

Rechts

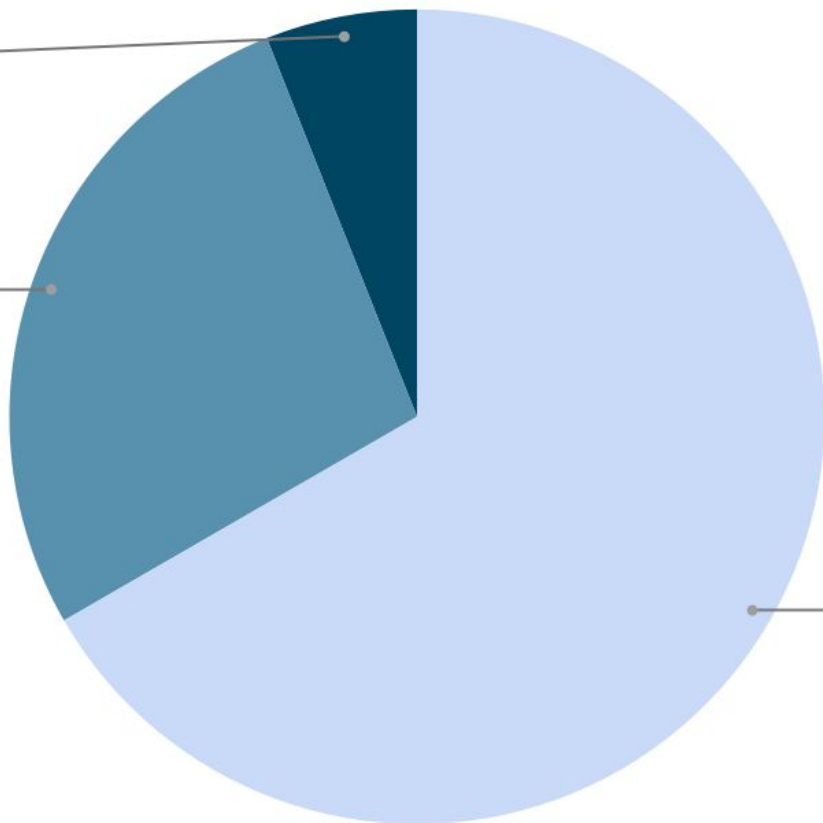
6,0%

Midden

27,3%

Links

66,7%

Geringe diversiteit onder onderzoeksjournalisten.

- Is dat erg?
- Wat valt eraan te doen?